

Guía Docente

Datos Identificativos					2024/25
Asignatura (*)	Alteracións de base evolutiva			Código	652G04012
Titulación					
Descritores					
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos	
Grao	1º cuadrimestre	Segundo	Obrigatoria	6	
Idioma	Castelán				
Modalidade docente	Presencial				
Prerrequisitos					
Departamento	Psicoloxía				
Coordinación			Correo electrónico		
Profesorado	Díaz Pita, Lucía López Castro, Leticia Martínez Ferreiro, Silvia		Correo electrónico	lucia.dpita@udc.es leticia.lopezc@col.udc.es s.martinez.ferreiro@udc.es	
Web					
Descrición xeral	Alteracións de base evolutiva aborda a conceptualización e caracterización dun grupo de alteracións que se presentan na etapa infanto-xuvenil afectando de maneira sobresaínte á comunicación e a linguaxe. Ditas alteracións inclúen dunha banda Discapacidade Intelectual, Parálise cerebral e plurideficiencia e doutra Trastornos do Espectro Autista, Trastornos da comunicación, e outros síndromes asociados a patróns desviados da norma.				

Competencias / Resultados do título

Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título

Coñecer e integrar os fundamentos psicolóxicos da Logopedia. O desenvolvemento da linguaxe, o desenvolvemento psicolóxico, a neuropsicoloxía da linguaxe, os procesos básicos da Psicolingüística A2	A1 A2 A3	B2 B3 B4	C1 C3 C6
Coñecer a clasificación, a terminoloxía e a descrición dos trastornos da comunicación, a linguaxe, a fala, a voz e a audición e as funcións orais non verbais A6	A5 A6 A7	B6 B7 B11	C7
Coñecer, recoñecer, discriminar entre a variedade das alteracións: os trastornos da comunicación e da linguaxe asociados á deficiencia mental, aos trastornos do espectro autista, á parálisis cerebral e ás plurideficiencias A7		B13 B17 B20	
Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo B2		B21 B23	
Apreciar as distintas manifestacións da diversidade B3			
Aprender a aprender B4			
Capacidade de adaptarse aos cambios B6			
Capacidade de análise e síntese B7			
Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional B11			
Coñecer e manexar as novas tecnoloxías da información e da comunicación B13			
Saber expresarse en público B17			
Ter iniciativa e espírito emprendedor B20			
Tomar decisións con autonomía e responsabilidade B21			
Traballar de forma colaborativa B23			
Expresarse correctamente tanto de forma oral como escrita nas linguas oficiais da comunidade autónoma C1			
Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC) necesarias para o exercicio da profesión e para a aprendizaxe ao longo da vida C3			
Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse C6			
Asumir como profesional e como cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida C7			

Contidos	
Temas	Subtemas
1. Conceptos xerais básicos	1.1. Concepto de alteración lingüística. 1.2. Elementos a ter en conta no campo das alteracións da linguaxe. 1.3. Factores causantes de alteracións lingüísticas. 1.4. Clasificación e descrición das alteracións lingüísticas.
2. As alteracións da Discapacidade Intelectual (DEI).	2.1. Clasificación, descrición e terminoloxía das alteracións físicas, comunicativo-lingüísticas, cognitivas e psicosociais presentes na discapacidade intelectual.

3. As alteracións da Parálise Cerebral (PC).	3.1. Clasificación, descrición e terminoloxía das alteracións físicas, comunicativo-lingüísticas, cognitivas e psicosociais presentes na parálise cerebral.
4. As alteracións nas plurideficiencias.	4.1. Clasificación, descrición e terminoloxía das alteracións físicas, comunicativo-lingüísticas, cognitivas e psicosociais presentes en certas formas de plurideficiencia (ex. Sordocegueira).
5. Os Trastornos do Espectro Autista (TEA).	5.1. Clasificación, descrición e terminoloxía das alteracións físicas, comunicativo-lingüísticas, cognitivas e psicosociais presentes nos Trastornos do Espectro Autista.
6. Os Trastornos dos Sonidos da Fala	6.1. Clasificación, descrición e terminoloxía das alteracións físicas, comunicativo-lingüísticas, cognitivas e psicosociais presentes nos Trastornos dos sonidos da fala.
7. Revisión doutros trastornos do neurodesenvolvemento.	7.1. Revisión da clasificación actual, descrición e terminoloxía das alteracións físicas, comunicativo-lingüísticas, cognitivas e psicosociais presentes noutros trastornos do neurodesenvolvemento incluídos no DSM5-TR.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A1 A3 A5 A6 A7 B2 B3 B7 B11 C6 C7	24	0	24
Lecturas	B2 B7 B17 C1	0	16	16
Estudo de casos	A6 A7 B2 B4 B6 B7 B20 B21 B23	10	22	32
Glosario	A6 B7 B13	2	15	17
Presentación oral	A6 A7 B2 B7 B13 B17 C3 C1	2	10	12
Proba de resposta múltiple	A2 A6 A7 B2 B7	0	40	40
Actividades iniciais	A2 B7 C1	2	5	7
Atención personalizada		2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	A docente responsable fará a exposición dos temas potenciando o carácter interactivo coa participación dos estudantes por exemplo a través de preguntas.
Lecturas	As lecturas faranse en dúas modalidades: a) na aula, con posterior resumo das mesmas e b) fora da aula, expoñéndose dentro da clase os resultados.
Estudo de casos	Traballaranse distintos casos correspondentes aos diferentes bloques temáticos. Tanto a docente coma os estudantes, divididos en pequenos grupos de traballo, poderán propor o aprofundimento nun caso concreto. As cuestións suscitadas deberán ser respondidas por escrito.
Glosario	Os alumnos elaboraran un glosario onde se expliquen o conxunto de conceptos que permiten a comprensión dos trastornos tratados na materia.
Presentación oral	Os alumnos deberán traballar cos trastornos que se abordan na asignatura aprofundando sobre eles e realizando unha exposición final.
Proba de resposta múltiple	Os alumnos realizarán un exame tipo test mediante o que se determinará o grado de aprendizaxe dos fundamentos teóricos e prácticos.
Actividades iniciais	Levaranse a cabo a fin de identificar os coñecementos previos necesarios para abordar a asignatura.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Actividades iniciais	Nas actividades que requiran unha atención personalizada (ex. estudo de casos e presentación oral), os alumnos contarán coa mesma, ben na aula ben no despacho da docente. Ademais, poden utilizar outras vías (teléfono, email, Moodle) para resolver calquera dúbida.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Estudo de casos	A6 A7 B2 B4 B6 B7 B20 B21 B23	Valorarase a análise dun problema concreto para chegar a unha decisión tomada mediante discusión. O estudante sitúase ante un caso que lle describe unha situación real da vida profesional e deberá ser capaz de analizar unha serie de feitos referentes ao ámbito da linguaxe, debendo chegar a unha decisión razoada a través da discusión nun pequeno grupo de traballo.	20
Glosario	A6 B7 B13	O estudante debe dominar a terminoloxía referida ás alteracións de base evolutiva	15
Presentación oral	A6 A7 B2 B7 B13 B17 C3 C1	Valorarase o dominio e a claridade conceptual do tema, a corrección da linguaxe empregada e o emprego das novas tecnoloxías.	25
Proba de resposta múltiple	A2 A6 A7 B2 B7	Realizarase un exame tipo test, con preguntas de opción múltiple das cales unha soa é a válida. Para o cálculo da nota final do test, os erros descontaranse do número total de acertos.	40

Observacións avaliación

ALUMNOS EN MODALIDADE

ASISTENTE. Considérase alumnado asistente cando se acuda ao 80% das sesións expositivas e ao 80% das interactivas. A cualificación dos alumnos asistentes engloba os apartados seguintes: Estudos de casos (20% da nota final), Glosario (15%), Presentación oral (25%) e Proba de resposta múltiple (40%). Para superar a materia a nota ha de ser dun mínimo de 5 en cada un dos apartados. As persoas que non conten co 80% de asistencia farán o exame estándar pero con 10 preguntas máis. Poderase optar a matrícula de honor a partir de 9,5, acreditando as razóns nun escrito dirixido á docente.

ALUMNOS CON DISPENSA

ACADÉMICA. Deberán poñerse en contacto coa docente responsable da materia ao iniciarse o curso e informar da súa circunstancia. Serán avaliados unicamente a través dun exame que consta de dous partes: a) tipo test para avaliar o contido teórico da materia (50% da nota final) e b) resolución dun caso dado para a parte práctica (50%). Considerarase aprobado de 5 en diante en cada unha das partes, sendo preciso que se superen as dúas para superar a materia. Poderase optar a matrícula de honor a partir de 9,5, acreditando as razóns nun escrito dirixido á docente.

OS CRITERIOS

ESTABLECIDOS NESTA SECCIÓN APLICARANSE TANTO NA PRIMEIRA COMO NA SEGUNDA

OPORTUNIDADE.

PARA A CONVOCATORIA ADIANTADA SEGUIRANSE OS MESMOS CRITERIOS QUE PARA OS ALUMNOS CON DISPENSA.

Todos os aspectos

relacionados con ?dispensa académica?, ?dedicación ao estudo?, ?permanencia? e ?fraude académico? rexeranse de acordo coa normativa académica vixente da UDC.?

Fontes de información

Bibliografía básica	- (). . - David Caplan (1992). Introducción a la neurolingüística y al estudio de los trastornos del lenguaje.. Madrid. Visor Distribuciones S.A. - . Serra, M; Serrat, E; Solé, R.; Bel, A; Aparici, M. (2000). La adquisición del lenguaje. Barcelona. Ariel Psicología - Peña - Csanova, J. (2002). Manual de logopedia. Barcelona. Masson. - Belinchón, M; Igoa, J.M.; Riviere, A. (2000). Psicología del lenguaje. Madrid. Trotta S.A. - Rondal, J.A.; Serón, X. (Reed.2000). Trastornos del lenguaje. Barcelona. Paidós
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Alteracións de base evolutiva/652G04012

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Avaliación das alteracións de base evolutiva/652G04017

Materias que continúan o temario

Desenvolvemento cognitivo. social e da personalidade/652G04031

Observacións

Recoméndase cursar a materia "Evaluación de las Alteraciones de Base Evolutiva". Recomendase o envío dos traballos telemáticamente e de non ser posible, non utilizar plásticos,   elixer a impresión a dobre cara, empregar papel reciclado e evitar imprimir borradores.   Débese facer un uso sostible dos recursos e a prevención de impactos negativos sobre o medio natural.   Débese ter en conta dos principios éticos relacionados cos valores de sustentabilidade nos comportamentos persoais e profesionais. Deberase incorporar a perspectiva de xénero (usarase linguaxe non sexista, bibliografía de autores/as de ambos os sexos, propiciarse a intervención en clase de alumnos e alumnas?). Facilitarase a plena integración do alumnado que por razón físicas, sensoriais, psíquicas ou socioculturais, experimenten dificultades a un acceso axeitado, igualitario e proveitoso á vida universitaria.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías